

Landbruget og Toldreformen.

Foredrag i det Kgl. Landhusholdnings-Selskab d. 26. Septbr. 1887
af Prof. V. Falbe-Hansen.

Det Udvalg, som det kgl. Landhusholdningsselskab har nedsat for at tage under Overvejelse, hvilke Interesser Landbruget har at varetage under en eventuel Toldreform, har overdraget mig at fremsætte og forsvare Hovedpunkterne i den Betænkning, Udvalget har afgivet.

Det vigtigste Spørgsmaal i Diskussionen om Toldreformen er, hvorledes man skal stille sig overfor Toldbeskyttelsen. I lange Tider har Landbruget maattet yde Bidrag til Opretholdelsen af Industrien. Det er til næste Aar netop et Aarhundrede siden, at der paa dette Omraade skete en gennemgribende Reform. Før den Tid ansaaes Industrien og Handelen for de vigtigste af alle Erhverv, ja for de eneste, der virkelig kunde bringe Rigdom til Landet. Man søgte derfor at fremme disse Næringer ved alle Midler, fornemlig ved indgribende Tvangsforanstaltninger, der direkte og indirekte kostede Landet store Summer, og for en stor Del gik ud over Landbruget. Da Kronprinds Frederik og hans Mænd kom til Roret i Aaret 1784, skete der en Forandring heri; man erkjendte nu, at Landbruget var Landets Hovederhverv, og at Landbruget trivedes bedst, naar det fik Lov til at udvikle sig frit, og man ophævede derfor de fleste af de

Indskrænkninger og Baand, der tidligere vare lagte paa den frie Omsætning. Ved Forordning af 6. Juni 1788 blev Kornhandelen givet fri, og ved Forordningen af 11. Juni 1788 blev Kvæghandelen givet fri. Hovedforandringen skete imidlertid først ved Forordningen af 1. Februar 1797, der omordnede det hele Toldvæsen. Ved denne Forordning blev det protektionistiske Tvangssystem fjærnet, der blev indført Frihandel, men med Bevarelse af en moderat Toldbeskyttelse for den bestaaende Industri, for at denne ikke ved en altfor pludselig Overgang skulde blive ødelagt. Denne Forordning var for sin Tid ikke alene et ypperligt Arbejde i teknisk Henseende, men den var tillige et radikalt Skridt fremad, der paa Toldomraadet førte Danmark frem til at være den Nation, der havde det mest liberale Toldsystem. Siden da ere vi imidlertid blevne staaende omtrent paa samme Punkt. Vi have vel gjentagne Gange reformeret vor Toldtarif, sidste Gang i 1863, vi have omændret og tilsyneladende formindsket Toldbeskyttelsen for Industrien, men da man har indrettet Beskyttelsen som Vægttold, saa er den voxet i samme Grad som Prisen paa de industrielle Varer er sunken, og i dette Øjeblik er Toldbeskyttelsen derfor i Virkeligheden lige saa stor som i 1797, kun er den ordnet paa en langt uhensigtsmæssigere Maade end den var den Gang.

Der rejser sig nu det Spørgsmaal: Skal Landbruget vedvarende igjennem Toldbeskyttelsen svare Skat til Industrien, er det ikke under Forhold som de nuværende, hvor Landbruget føler sig stærkt trykket, paa Tide, at man hører op dermed? Man kunde opnaa dette ved at gaa en af to Veje. Man kunde enten ophæve Toldbeskyttelsen for Industrien, eller man kunde lade denne blive staaende, og saa til Gjengjæld indføre en tilsvarende Beskyttelse for Landbruget.

Den første Vej, at ophæve Toldbeskyttelsen for Industrien, at indføre Frihandel, er bl. a. delvis fulgt af vort Naboland Norge, medens vort Naboland mod Vest, England, har indført fuldstændig Frihandel. Der er meget, der

kunde tale for at følge en saadan Politik her i Danmark. Af finansielle Grunde lod den sig meget vel gennemføre; Staten kunde, om man ønskede det, faa den samme eller en endnu større Toldindtægt under et Frihandelsystem som under et Beskyttelsessystem. Landbruget vilde under Frihandelen opnaa, at adskillige Forbrugsartikler vilde blive billigere end nu, Arbejdslønnen vilde synke, og da Handelen og Skibsfarten rimeligvis vilde tage et overordentlig Opsving, vilde Afsætningen af Landbrugets Export-Artikler blive lettere. Men paa den anden Side vilde en pludselig og total Ophævelse af Toldbeskyttelsen rimeligvis bevirke, at største Delen af vor Industri vilde blive ødelagt. Den er opvoxet under Toldens Beskyttelse og har indrettet sig med den for Øje, den kunde ikke oprettholdes, hvis Udlandets Overproduktion frit kunde oversvømme vort Marked. De Millioner af Kroner, som ere anbragte i de beskyttede Industrier, vilde for største Delen gaa tabte, Tusinder og atter Tusinder af Arbejdere vilde blive uden Erhverv og uden Udsigt til anden Beskæftigelse; dette store direkte Tab vilde sprede sig i videre Kredse, andre Erhverv og andre Personer vilde lide derved, Byejendommene vilde falde i Værdi, og Tabet af andre Værdier forøges. Det vilde blive Ruin for mange af vore Kjøbstæder, og selv Kjøbenhavn vilde faa et Knæk, som sent vilde forvindes.

Selv om man nu vilde se helt bort fra det Ubillige og Haarde mod Byerne og mod Arbejdsklassen i en saadan pludselig Borttagen af det Værn, som de saa længe have havt, og i Tillid til hvilket de have anbragt Kapital og indrettet deres Forhold, saa er det, selv fra Landbrugets eget Sær-Standpunkt seet, tvivlsomt, om det vilde være til dettes Gavn. Naar Byerne gik tilbage, og den industrielle Klasse blev forarmet, vilde det formindske deres Kjøbeevne, og det maa ikke glemmes, at de ere vort Landbrugs bedste Kunder. Det, der udføres af Landbrugets Overskud, er kun en mindre Del; den langt større

Del bliver afsat paa det indenlandske Marked. Man kunde nu mene, at købte Indlandet mindre, saa kunde der exporteres saa meget mere; gik Kjøbstæderne tilbage, saa at de f. Ex. ikke kunde bruge saa meget Smør som nu, saa var det Landmændene ligegyldigt, de kunde i saa Fald exportere det i Stedet. For Landbrugets Hovedprodukter er dette maaske ogsaa rigtigt, skjøndt det er ikke saa ganske afgjort; men der er adskillige Landbrugsprodukter, som ikke egne sig til Export, dels fordi Kvaliteten ikke passer for Udlandets Markeder, dels fordi de ikke kunne taale en længere Transport; ved saadanne Artikler er det indenlandske Marked afgjørende, og taber det i Kjøbeevne, vil det ogsaa gaa ud over Landmanden. Paa den anden Side er det, som Landbruget vilde vinde, ved at Forbruget blev billigere under et Frihandelsystem, ikke saa meget, som man maaske er tilbøjelig til at tro. De store Forbrugsartikler som Kolonialvarer o. lign. vilde ikke blive billigere, tværtimod, de vilde blive dyrere, thi paa dem maatte Tolden koncentreres; hvad Staten tabte ved at frigjøre de mange smaa beskyttende Toldsatser, maatte den indvinde ved at forhøje de enkelte store Finants-Toldsatser. Heller ikke Landbrugets Produktionsfornødenheder vilde, paa enkelte mindre Undtagelser nær, blive billigere, thi selv om man beholder Toldbeskyttelsen, vil man dog saavidt mulig ophæve Tolden paa alle Raa- og Hjælpestoffer og omregulere Beskyttelsessatserne saaledes, at de kun i ringe Grad berøre Produktionsfornødenhederne. Det er nærmest kun Landbrugernes personlige Forbrugsartikler, især Klædningsstykker, og en Mængde hele og halve Luxusartikler, der blive fordyrede ved Beskyttelsen, naar denne da bliver ordnet paa en forstandig Maade.

Ophæves Toldbeskyttelsen, vil ganske vist Arbejds-lønnen blive billigere for Landbruget, thi Tilstrømningen af Arbejdere til Byerne vil standse, og rimeligvis vil Strømmen endogsaa vende sig, Arbejderne ville fra Byerne vende tilbage til Landet. Om en saadan Forandring, naar alt kommer til alt, vilde være til nogen synderlig Fordel,

kunde dog maaske være tvivlsomt; den vilde i alt Fald bevirke, at Fattigbyrden paa Landet vilde voxe meget stærkt. Det kunde ogsaa tænkes, at de mange Tusinder af Arbejdere, der blev erhvervsløse, naar Toldbeskyttelsen ophævedes, udvandrede, f. Ex. med Statsunderstøttelse. I saa Tilfælde vilde Arbejdslønnen ikke synke, Samfundet vilde miste en betydelig Kraft, og Landbruget miste mange Kunder.

Igjennem disse Overvejelser er Udvalget kommet til det Resultat, at det er tvivlsomt, om det er i Landbrugets egen Interesse, at Toldbeskyttelsen for Industrien strax ophæves eller nedsættes til et saa ringe Beløb, at den indenlandske Industri i større Omfang vil lide derved, og Udvalget mener ogsaa, at Billighedshensyn over for Industrien og humane Hensyn over for Arbejdsklassen tale for, at man maa gaa frem med den største Varsomhed. Men Udvalget mener tillige, at den Retning, Udviklingen bør følge, det endelige Maal, man bør stræbe henimod, er Frihandelen; kun bør Bevægelsen mod dette Maal foregaa saa langsomt og hensynsfuldt, at den bestaaende Industri ikke ødelægges, men udvikles til at taale de nye Betingelser. Udvalget mener derfor, at Industriens Toldbeskyttelse vel i Principet bør opretholdes, men at den bør nedsættes paa flere Punkter, hvor den er højere end nødvendigt er til Industriens Bevarelse, at den fortrinsvis bør opretholdes for den egentlige Haandværksindustri, at den bør omreguleres efter de senere Aars forandrede Prisforhold, og at den navnlig bør ordnes saaledes, at den saa lidt som muligt fordyrer Landbrugets Produktionsomkostninger.

Idet Udvalget saaledes var kommet til det Resultat, at det ikke vilde være rigtigt at ophæve Toldbeskyttelsen for Industrien, opstod det Spørgsmaal, om det da ikke vilde være rigtigt som Kompensation derfor at indføre en Toldbeskyttelse for Landbruget, altsaa at følge den Vej, som Tyskland, Frankrig og flere andre af Europas Fastlandsstater have fulgt? I disse Lande har Toldbeskyttelsen

muligvis været til Nytte for Landbruget, det er et Spørgsmaal, jeg ikke skal komme ind paa; men for Danmark's Landbrug, med de Betingelser, det arbejder under, vilde Toldbeskyttelse for dets Hovedprodukter ingen Nytte være til, snarere endog være til Skade. Toldbeskyttelsen er til Nytte for en Produktion ved at den fordyrer Importen og derved hæver Prisen paa det indenlandske Marked; men saa snart en Produktion er naaet saa vidt, at den ikke alene helt kan fylde det indenlandske Marked, men ogsaa exportere, saa hører Nyttens af Beskyttelsen op, thi saa er det ikke længere det indenlandske Marked, der er bestemmende for Varens Pris. Prisen paa vort Smør t. Ex. bestemmes af Markedsforholdene i England, og selv om der i Danmark var Told paa Indførselen af Smør, vilde vore Landmænd ikke faa en eneste Øre mere for Pundet end nu. Hvad der gjælder om Smør, gjælder om næsten alle vort Landbrugs Hovedprodukter. Man har ment, at der af Hvede og Rug blev indført mere end der blev udført, og at altsaa en Told paa Indførsel kunde hæve dens Pris, men det er en Misforstaaelse, der skyldes den Omstændighed, at man har overseet, at der af uformalet Korn kun faaes ca. 80 Pd. Mel, og da vor Indførsel bestaaer af uformalet Korn, men vor Udførsel for den overvejende Del bestaaer af formalet Korn, saa maa 100 Pd. i Indførselen regnes omtrent lige med 80 Pd. i Udførselen. I Virkeligheden er derfor endnu baade Hvede og Rug Udførselsartikler, det prisbestemmende Moment for disse Kornsorter ligger derfor ikke i det indenlandske Marked, og en Toldsats vilde ikke kunne forhøje deres Pris. Af Byg er Udførselen afgjort størst, og desuden tale ganske særlige Grunde for ikke at lægge Told paa denne Vare, hvad nærmere er udviklet i Udvalgets Betænkning. Havre derimod er en Indførselsartikel, den kunde man derfor fordyre ved en Indførselstold; men da Landmændene selv ere de største Forbrugere af Havre, vilde det kun være dem til ringe Glæde, at denne Kornsort blev fordyret; det vilde være til Gavn for visse Egne af Landet, men til

Skade for andre Egne. Om de store Kreaturprodukter, Smør, Flæsk, Æg og levende Kreaturer gjælder det endnu mere end om Korn, at deres Pris bestemmes af Udlandets Markedsforhold, og at en Indførselstold i Danmark vilde være uden Betydning.

Derimod er der forskellige Sidevirksomheder i Landbruget, forskellige Biprodukter, hvor Toldbeskyttelse kan være til Nytte. — Der er først Ost. Fra næsten alle Sider har man været enig om, at den nu bestaaende Ostetold, 10 Øre pr. Pd., var uheldig, for saa vidt den hvilede paa den simple magre Ost, der jo er et vigtigt Næringsmiddel for de ubemidlede Klasser, men at den var heldig, for saa vidt den hvilede paa den indførte Luxusost. Man har søgt at finde et Skjælnemærke mellem simpel Ost, der da skulde være toldfri, og fin Ost, der skulde betale høj Told; men man har ikke kunnet finde et Skjælnemærke, der var praktisk brugeligt for Toldvæsenet, og man har da, saa godt som enstemmig, samlet sig om, at al Ostetold burde ophæves. Jeg har selv, som Medlem af det saakaldte »Børsudvalg«, været med til at anbefale Ostetoldens fuldstændige Ophævelse, men af de Grunde, som mine Kolleger i Udvalget have udviklet, er jeg bleven omstemt, og er kommen til den Erkjendelse, at Ostetolden ikke alene bør bibeholdes, men endog betydelig forhøjes. Overfor den simple Ost er Ostetolden nemlig ikke »effektiv«, den forhøjer ikke dens Pris; thi vor Produktion af den simple Ost er saa stor, at den helt kan fylde og overfylde det indenlandske Marked, og Konkurrencen paa det indenlandske Marked er saa stor, at den trykker Ostens Pris ned til dens Produktionsomkostninger. De bestaaende Prisforhold godtgjør dette, thi mager Ost sælges for 8 à 15 Øre pr. Pd., og den Pris er saa lav, at man, selv om Ostetolden hævedes, ikke vilde have kunnet faa tilsvarende Ost billigere fra Udlandet. Ostetoldens 10 Øre fordyrer altsaa kun den finere Ost. Sætter man nu Tolden op, vil det sikkert ikke formindske Produktionen af simpel Ost, og altsaa heller ikke paavirke dennes Pris; denne vil fremdeles ligesom nu holde sig

paa et Minimum, men det vil fordyre den fine Ost og virke som en Præmie paa at frembringe virkelig god Ost. Den nuværende Ostetold er for utilstrækkelig en Præmie til at Landmændene skulde tage energisk fat paa Sagen. En forhøjet Ostetold derimod vil virke som virkelig Luxusafgift, der vil blive en kraftig Spore for den indenlandske Ostefabrikations Forbedring, og den vil aldeles ikke ramme den simple Ost,

Majs maa Landbruget ønske toldfri, naar den anvendes som Foderstof, og beskattet, naar den anvendes til Brændevin; der gives flere Maader, hvorpaa dette kan naaes. — Tidlige Grøntsager, der kun ere Luxusvarer, kunde det være rigtigt at beskatte af Hensyn til Havekulturen. — Kunstsmør maa antages allerede at være toldpligtig efter den bestaaende Toldlov, hvor udtrykkelig »Margarin« nævnes; men hvis der kræves Told af indført Kunstsmør, burde der ogsaa paalægges en Afgift paa den indenlandske Produktion af Kunstsmør. Herved vilde der opnaaes, at Kontrollen med Kunstsmørrets Fabrikation og Omsætning blev mere effektiv, og det vilde blive en Støtte for de andre Sikkerhedsforanstaltninger, man maatte beslutte sig til at tage over for denne Vare. — Tolden paa Ris har mange ønsket ophævet; fra Landbrugets Side maa man ønske denne Toldsats bevaret; der er ingen Grund til at begunstige Indiens Landbrug og skaffe vore egne Kornsorter en ny Konkurrent; for Publikum vilde det ingen reel Fordel være, om Risgrød fra at være en Fæstret blev en daglig Føde i Stedet for Byggrød, men for Staten vilde det være et Tab, der maatte erstattes ved andre Paalæg.

Det er altsaa kun paa faa og underordnede Punkter, at Toldbeskyttelse kan blive til nogen Hjælp for vort Landbrug, men dèr, hvor den kan hjælpe, er man ogsaa berettiget til at fordre dens Hjælp. Landbruget har nu i ca. 100 Aar med Taalmodighed fundet sig i at betale Toldbeskyttelsen til Industrien, og det kan da ikke siges at være ubilligt, at Landbruget paa en Tid, hvor det er

særlig vanskelig stillet, forlanger nogen Beskyttelse paa et Par mindre væsentlige Punkter.

Der er bleven rejst det Spørgsmaal, om man ikke, da den sædvanlige Form for Toldbeskyttelse vilde være uden Nytte ved de Landbrugsprodukter, som vare Gjenstand for Export, kunde anvende Export-Præmier. Ja, Anvendelsen af dem vilde virkelig komme Export-Artiklerne til gode, og det er for saa vidt ogsaa rationelt at anvende denne Form for Beskyttelse. Men Udgifterne herved vilde blive overordentlig store; Staten maatte udrede dem, og for at faa Pengene, maatte den tage dem fra Borgerne, deriblandt ogsaa fra Landmændene. Det var altsaa for største Delen kun at putte i den ene Lomme, hvad man havde taget fra den anden Lomme. Der er ogsaa forskjellige andre praktiske Ulemper forbunden med Exportpræmierne, men det som har været Hoved-Betænkkeligheden for Udvalget ved denne Sag er, at det vilde være en Krigserklæring mod de engelske Landmænd. Exportpræmier er en aggressiv, udadvendt Foranstaltning, en ligefrem Toldkrig. Og mon England vilde finde sig rolig heri? Det kan næppe ventes, særlig ikke under de nuværende Forhold, hvor Englands Opmærksomhed netop er stærkt henvendt paa de bestaaende Exportpræmier for Industriartikler. Og naar man nu vilde begynde at give Exportpræmier for Landbrugsartikler, hvad, saa vidt mig bekjendt, endnu ingen Stat har dristet sig til at gjøre, og naar et saa usædvanligt og direkte aggressivt Skridt foretages af en lille Stat som Danmark, der hidtil har været særlig begunstiget i England, mon da ikke Svaret lettelig kunde blive, at England lukkede sit Marked for os, og vilde Tabet derved ikke blive langt større end Fordelen ved Præmierne? Udvalget har derfor troet bestemt at maatte fraraade Anvendelsen af Exportpræmier.

Hvad dernæst de andre Dele af Toldtarifen angaaer, da har man ment, at Landbruget maatte ønske, at dets Produktionsomkostninger forøges saa lidt som muligt ved Tolden, og at altsaa Toldbyrden bør hæves paa alle Ar-

tikler, der benyttes i Landmændenes Bedrift, saaledes Kul, Salt, Syrer, Tjære, Beg, grove Sække, Is m. m. Tolden paa Jærn og Jærnvarer samt paa Landbrugsmaskiner bør nedsættes saa meget som det er muligt, uden at ruinere den indenlandske Industri; Tolden paa Tømmer og Træ bør ligeledes nedsættes, men af Hensyn til det indenlandske Skovbrug bør den dog ikke helt hæves. Skibsafgiften bør derimod helt bortfalde.

Udvalget har med Hensyn til Toldens Form henledet Opmærksomheden paa, om det ikke kunde være rigtigt i højere Grad end hidtil at benytte Værditold i Stedet for Vægttold. Vægttolden er uretfærdig derved, at den beskatter den simple, billige Vare tungere end den finere Vare; den er uheldig i finansiell Henseende, fordi den forhindrer at sætte Tolden tilstrækkelig højt op paa de Varer, der bedst kunde taale at beskattes; den er i industriel Henseende skadelig, fordi den bevirker, at Beskyttelsen bliver størst paa de slette Varer, den leder vor Industri til at producere simple, grove Varer, medens Formaalet netop burde være omvendt at udvikle Industrien i teknisk Henseende. Værditolden har ganske vist sine meget store praktiske Vanskeligheder, og at anvende den i større Udstrækning, vilde næppe være rigtigt; men vort Toldvæsen gaaer vistnok for vidt i sin Skræk for Værditold. Det synes aldeles at afvise al Tanke om Værditold som en Umulighed, at ville sætte den udenfor al Debat, og der synes endog hos Toldvæsenet at være en Tilbøjelighed til at anvende de Værdisatser, vi endnu have, saa lidt som muligt. I Udlandet er man af en anden Mening, og de mest fremskredne af Europas og Amerikas civiliserede Nationer anvende Værditold i langt større Udstrækning, end vi gjøre det. I vort eget Toldsystem have vi ogsaa tidligere anvendt en stor Mængde Værdisatser; i Toldforordningen af 1797 gaves saaledes næsten al Toldbeskyttelse i Form af Værditold. Vi ere senere gaaede over til Vægttolden, det var fornemlig ved Frdn. 1. Maj 1838, at denne Overgang fandt Sted; men ved denne Forordning blev det tillige

bestemt, at der hvert 3die Aar skulde foretages en Revision af Toldtarifen. Naar der finder saadanne hyppige Ændringer af Tarifen Sted, saa kan man ogsaa bedre benytte Vægttolden, thi de enkelte Satsler kunne da omændres, eftersom Varernes Produktionsforhold og Varepriserne forandre sig. Derfor er Vægttold ogsaa hensigtsmæssigere i Lande som Norge og Sverrig, der foretage hyppige og regelmæssige Revisioner. I Danmark har man derimod ikke fulgt den Bestemmelse, der blev slaaet fast ved Forordningen af 1. Maj 1838. Den nuværende Toldlov er 25 Aar gammel, og de Toldsatser, der oprindeligt vare nøje udmaalte i Forhold til hinanden indbyrdes og i Forhold til Varernes Pris, ere nu blevne i høj Grad ulige og disharmoniske. Navnlige har de sidste Aars Fald i Varepriserne bevirket, at en Mængde Toldsatser staa i et slemmt Misforhold til Varernes Værdi. Dette vilde ikke være skeet, hvis vi havde havt Værditold, saa vilde Toldsatserne have fulgt opad og nedad med Vareværdierne, og Ligevægten i Tarifen vilde være bleven bevaret langt bedre. Udvalget har dog ikke stillet noget bestemt Forslag om Indførelse af Værditold, men det har udtalt en almindelig Henstilling om, at Værditold bør anvendes i en saa vid Udstrækning, som det af praktiske Grunde er muligt.

Et Punkt, der vel ligger noget udenfor Toldspørgsmaalet, men som dog staaer i Forbindelse dermed, er Afgifterne paa Spirituosa. Udvalget er af den Mening, at det er af største Vigtighed, at der arbejdes hen paa, at indskrænke Forbruget af Spiritus; dette er her i Landet, som bekjendt, uforholdsmæssig stort, saa stort, at det næsten kan kaldes en Nationalulykke. Erfaringer fra andre Lande have viist, at Spiritusforbruget kan indskrænkes ved Hjælp af hensigtsmæssige Foranstaltninger. En af disse Foranstaltninger er en Forhøjelse af Afgifterne. Man bør forhøje, og betydelig forhøje Afgifterne paa Brændevin og Vin, og der bør indføres en Skat paa bajersk Øl. Den Betænelighed, der knytter sig til en saadan For-

højelse, at den for en stor Del vil komme til at gaa ud over Ubemidlede, kan man komme over ved at bestemme, at en Del af de forøgede Indtægter, som Staten derved faaer, anvendes til Fordel for Arbejdsklassen f. Ex. til Alderdomsforsørgelse, Sygehjælp ell. Lign. Resten af Indtægtsforøgelsen burde da anvendes til at lette Kommunerne deres Skattebyrde, f. Ex. derved, at Staten delvis overtager Udgifterne til Skolevæsenet. Det bør dog bemærkes, at man i Udvalget har været enig om, at selv om Staten paa denne Maade overtog en Del af Skoleudgifterne, burde der ikke derfor ske nogen Indskrænkning i Kommunernes Selvstyre af Skolevæsenet.

Sammenholder man de Ønsker, som gjennem det her nedsatte Toldudvalg ere fremsatte paa Landbrugets Vegne, med de Ønsker, som ere fremkomne fra Handelsstandens Side gjennem det saakaldte Børsudvalg, og de Ønsker, der ere fremsatte af Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk, saa viser det sig, at der paa flere Punkter er Uoverensstemmelser. De væsentligste af disse Uoverensstemmelser ere følgende: Handelsstanden ønsker Toldfrihed paa Ris og Ost; Landbruget ønsker derimod, at Ristolden bevares, og at Ostetolden bliver forhøjet. Industrien og Handelen ønsker al Told paa uforarbejdet Træ hævet, Landbruget ønsker, at en Del af Trætolden skal bevares af Hensyn til vort Skovbrug. Industrien gaaer videre i Retning af Toldbeskyttelsens Opretholdelse end Landbruget anseer for rigtigt, og navnlig ønsker Industrien høj Told paa forskellige Jærnvarer og paa Landbrugsmaskiner, medens Landbruget maa ønske disse Toldsatser satte saa lavt som muligt. Der er altsaa ikke saa faa Uoverensstemmelser, men de angaa dog kun enkelte og mindre vigtige Punkter eller de angaa et Plus eller et Minus i den ene eller anden Retning. I Hovedpunkterne, om selve de Principer, der bør være de ledende for en eventuel Toldreform, er man derimod enig fra alle tre Sider.

Der er Enighed om, at:

- 1) Tolden paa Raastoffer og Hjælpestoffer skal hæves,